

Што е фраза?

Фраза е израз составен од најмалку два збора.

Во разни јазици постојат различни фрази, така и во латинскиот јазик голем број на фрази станале составен дел на само во јазикот на богата интелектуална класа, туку и во секојдневниот говор. Овие латински фрази мошне често се користат во македонскиот јазик во областа на новинарството, судството, образованието, културата, уметноста, политиката итн.

Ајде да прочитаме неколку латински фрази и да се обидеме да ги толкуваме значењата!

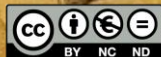
ЛАТИНСКИ ФРАЗИ

persóna non gráta (непожелна личност),
de fácto (навистина),
de iúre (со право),
córpus delícti
(доказ за злосторството),

За правилно нагласување на зборовите имаш нареден знак **иктус** (´) над самогласката од повеќесложниот збор. Овој знак навистина понекогаш се употребувал од Римјаните на епиграфските споменици за да може текстот правилно да се нагласува.

Mythos е под заштита на Creative Commons
Сопственост на Ненад Нањковски

lúpus in fábulā (волк во приказната, спореди со македонската изрека *Ние за волко̄и, волко̄и на вра̄ӣа*),
Hánibal ánte pórtas¹ (Ханибал пред портите),
lápsus cálamī (грешка на перото, односно грешка во пишувањето),
lápsus línguāe (грешка на јазикот, односно грешка направена при зборењето),
exémpli grátia или скратено **e.g.** (на пример/на пр.),
in memóriam (во сеќавање),
tábula rása (празна плочка²),
módus vivéndi (начин на живот),
ab óvo (од јајце, т.е. од почеток),
mála fíde (со лоша среќа),
post scríptum или скратено **P.S.** (по напишаното),
deus ex máchina (бог од склопка³),
ánte merídiem (a.m.), **post merídiem** (p.m.) (претпладне, попладне),
et cétera или скратено **etc.** (и друго/ и др.),
ad infínitum (до бесконечност),
condítio sine qua non (услов без кој се не може),
nil sine labóre (ништо без труд),
cui bóno?⁴ (во чија корист?),
súmma cum láude (со најголема пофалба).

¹ Ханибал бил картагински војсководец кој со години и децении војувал со Римјаните. Кога со својата многубројна војска се пробил до главните порти на Рим, римските граѓани стрептеле од страв дека ќе бидат наскоро напаѓани. Во преносна смисла оваа фраза го носи значењето дека опасноста е тука или дека непријателот демне во наша близина.

² Односно чист неиспишан восок на табличката. Во преносна смисла означува неукост, човек без знаење.

³ Во грчките театри, честопати, пред расплет на драмското дејство и со цел да се разреши некој проблем, недоумица или страдање, се појавувало божество кое го одигрувало некој актер. Актерот преку јаже го спуштале од кран на проскенионот или подиумот. Во улога на божество го расчистувал заплетот, а потоа се завршувала претставата. Со други зборови, оваа фраза се употребува кога се бара „виша сила“ да ја преиначи судбината или настанот за да има среќен крај.

